de Rechtspraak
Raad voor de rechtspraak

Afdeling Strategie

Bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

Postadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

www.rechtspraak.nl

De minister van Justitie en Veiligheid
dhr. D.M. van Weel
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

datum 29 oktober 2026
e-mail wetgeving.rvdr@rechtspraak.nl
onderwerp Advies tweede tranche AMvBs nSv

Geachte heer Van Weel,

Bij brief van 19 mei 2026, verzocht u de Raad voor de rechtspraak (de 'Raad') advies uit te brengen inzake de tweede tranche van algemene maatregelen van bestuur die hun grondslag vinden in het nieuwe Wetboek van Strafvordering (de 'Besluiten').

HET BESLUIT

Het consultatieverzoek ziet op 10 Besluiten:

1. Besluit digitale strafvordering;
2. Besluit processtukken in strafzaken;
3. Besluit bevoegdheidsuitoefening door de officier van justitie;
4. Besluit videoconferentie in strafzaken;
5. Besluit opnamen van verhoren door opsporingsambtenaren;
6. Besluit deskundigenonderzoek en technisch onderzoek in strafzaken;
7. Besluit strafvorderlijke bevoegdheden met betrekking tot het lichaam;
8. Besluit reclassering;
9. Besluit tenuitvoerlegging;
10. Besluit Europese beslissing betreffende toezichtmaatregelen als alternatief voor voorlopige hechtenis.

Na overleg met de gerechten, adviseert de Raad als volgt.[1]

ADVIES

[1] De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 van de Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklast van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechters zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

De Raad heeft opmerkingen over vier Besluiten, namelijk: het Besluit digitale strafvordering, het Besluit deskundigenonderzoek, technisch onderzoek en ander specialistisch onderzoek in strafzaken, het Besluit strafvorderlijke bevoegdheden met betrekking tot het lichaam en het Besluit tenuitvoerlegging.

Besluit digitale strafvordering

In artikel 1.9.3, tweede lid, van de Eerste Vastellingswet is het volgende geregeld: *"Vastgelegde berichten van opsporingsdiensten en andere bestuursorganen en rechtspersonen met taken in de strafrechtspleging worden in bij algemene maatregel van bestuur aangewezen gevallen langs elektronische weg overgedragen."* In de MvT bij de Eerste Vaststellingswet staat hierover onder andere het volgende*: "Het ligt evenwel in de rede in het kader van de digitalisering van het strafproces ook deze strafvorderlijke organisaties op termijn te verplichten tot het langs elektronische weg overdragen van vastgelegde berichten."*

In dit Besluit worden echter geen gevallen aangewezen waarin de opsporingsdiensten en andere bestuursorganen en rechtspersonen berichten langs elektronische weg dienen over te dragen. Ook wordt in artikel 2.1.1 van het Besluit digitale strafvordering geen elektronische voorziening aangewezen die wordt gebruikt voor de overdracht van berichten en het indienen van stukken langs elektronische weg door de opsporingsdiensten en andere bestuursorganen en rechtspersonen.

Het niet elektronisch aanleveren betekent feitelijk dat deze stukken (bijvoorbeeld van de politie) ingescand moeten worden. De huidige praktijk van integrale, gescande dossiers past steeds minder goed bij de beweging in het nieuwe Wetboek van Strafvordering, waarin informatieoverdracht in ieder geval verplicht elektronisch plaatsvindt tussen openbaar ministerie, rechtspraak en advocatuur en waarin ook burgers, als zij worden bijgestaan door een advocaat, uitsluitend via elektronische weg vastgelegde berichten kunnen overdragen. In dat licht vraagt de Rechtspraak zich af wat de reden is dat er in dit stadium nog geen gevallen worden aangewezen waarin opsporingsdiensten en andere bestuursorganen en rechtspersonen berichten langs elektronische weg dienen over te dragen. In de MvT staat dat het in de rede ligt ook de strafvorderlijke organisaties uit artikel 1.9.3 lid 2 'op termijn' te verplichten tot het langs elektronische weg overdragen van vastgelegde berichten. De Rechtspraak vraagt zich af of geconcretiseerd kan worden welke planning en criteria worden gehanteerd voor deze 'termijn' per type organisatie?

Het Besluit deskundigenonderzoek, technisch onderzoek en ander specialistisch onderzoek in strafzaken

Artikel 3.1.1
In de NvT (p. 22) staat: "*Een indicatief onderzoek leidt niet tot een rapport dat in een strafzaak als bewijs wordt gebruikt".* De Raad meent dat dit te algemeen is gesteld. In de praktijk wordt een proces-verbaal waarin een positieve indicatieve test vermeld staat, in combinatie met andere bewijsmiddelen en bij geen twijfel, wel (eens) gebruikt als bewijsmiddel.

Bijlage Technisch onderzoek als bedoeld in artikel 3.1.1
In de NvT (p. 25) wordt beschreven dat bij technisch onderzoek sprake is van een standaardvraagstelling en -onderzoeksmethode. Klassiek DNA-onderzoek wordt niet als technisch onderzoek aangewezen, omdat de onderzoeker wel enige beoordelingsruimte heeft (NvT, p. 24). De Raad vraagt zich af waarom niet-humaan DNA-onderzoek wel als technisch onderzoek wordt aangewezen. Bij niet-humaan DNA-onderzoek gaat het om het vaststellen van familiebanden tussen dieren of planten. Denk bijvoorbeeld aan onderzoek naar de verwantschap binnen de wolvenpopulatie op de Veluwe of aan het herleiden van zaden op een plaats delict tot een specifieke bomenfamilie. De indruk van de Raad is dat dit geen eenvoudig identificatieproces is, maar wel degelijk interpretatie vereist.

Artikel 5.1.1
Hoofdstuk 5 ziet op aanvullend onderzoek en tegenonderzoek. De verdachte die graag dergelijk onderzoek wil, moet zijn verzoek daartoe kunnen onderbouwen. Op grond van artikel 5.1.1 kan hij de officier van justitie of de rechter-commissaris vragen om kennisneming van de stukken en onderzoeksresultaten waarop de conclusies van het eerste onderzoek zijn gebaseerd. De Raad adviseert nader uit te leggen (met voorbeelden) om wat voor stukken het kan gaan. Het gaat immers naar alle waarschijnlijkheid niet om het onderzoeksrapport (dat al in het dossier zit), maar de stukken die de onderzoeker heeft gebruikt (en die nog niet in het dossier zitten). De NvT waarschuwt dat sommige gegevens voor leken mogelijk moeilijk te duiden zullen zijn of heel privacygevoelige informatie bevatten, maar dat is nog geen schets van het soort stukken en resultaten waar dit verzoek kan zien. Daarnaast is het opmerkelijk dat het criterium voor weigering van de kennisneming in de NvT staat en niet in het Besluit. Verder leest de Raad de NvT zo dat de officier van justitie of de rechter-commissaris kennisneming door de verdediging kan weigeren, maar verstrekking van de stukken aan de deskundige niet. Dat laatste is overigens alleen relevant als het verzoek (dat dus niet optimaal onderbouwd kon worden) is toegewezen.

Ten slotte adviseert de Raad nader uit te werken welke waarborgen gelden bij gegevens die moeilijk te duiden zijn door niet-deskundigen. Hoe wordt voorkomen dat 'ruwe gegevens' buiten de context waarin zij door een deskundige zijn gegenereerd en geïnterpreteerd, worden gedeeld met personen die zich als deskundige presenteren maar die deskundigheid niet daadwerkelijk bezitten, of dat gegevens worden gebruikt om op basis van een onjuiste interpretatie twijfel of onduidelijkheid te creëren? De Raad verzoekt hier nader op in te gaan.

Het Besluit strafvorderlijke bevoegdheden met betrekking tot het lichaam

Algemeen
In het Besluit worden regels gegeven voor het bewaren (en vernietigen) van (persoons)gegevens. Ter verduidelijking zou de Raad graag zien dat wordt verwezen naar Richtlijn 2016/80 en wordt toegelicht of met het nieuwe Wetboek van Strafvordering en bijbehorende besluiten wordt voldaan aan de Europese regelgeving inzake bescherming van persoonsgegevens.[2]

Hoofdstuk 2
Artikel 2.1.1 eerste lid
Dit artikel bepaalt dat onderzoek aan en in het lichaam wordt verricht, voor zover mogelijk, door een persoon van hetzelfde geslacht. De Raad merkt hierover op dat het begrip 'geslacht' in de huidige tijd mogelijk een nadere toelichting vereist in de NvT. Gaat het hier om geslacht of genderidentiteit? Met andere woorden, zijn de biologische en lichamelijke kenmerken van de persoon doorslaggevend of hoe die persoon zich identificeert?

Artikel 2.1.3
In dit artikel, en overigens ook elders in het Besluit worden diverse termen gebruikt, zoals de *physician assistant*, medisch deskundigen, de arts, en behandelend arts. De Raad merkt op dat dit voor niet-medici verwarrend kan zijn en geeft in overweging in de bepaling een verwijzing naar de Wet BIG op te nemen. Ook kan het op het eerste gezicht verwarrend lijken dat de arts in dit artikel niet wordt aangewezen als medisch deskundige. De Raad adviseert in de NvT te expliciteren dat dit reeds volgt uit artikel 2.6.8 nSv.

Het tweede lid bepaalt dat de arts of medisch deskundige die bij de behandeling van de betrokkene betrokken is of was, in beginsel niet bevoegd is het medisch

[2] Misschien onder het kopje van paragraaf 3 getiteld' privacy en gegevensbescherming'

onderzoek in het lichaam te verrichten. De reden voor deze uitzondering is gelegen in het feit dat het binnen de vertrouwensrelatie van de zorgverlener met diens patiënt niet past om mee te werken aan een strafzaak tegen die patiënt, aldus de NvT. Dat doet vermoeden dat de huisarts hier ook onder valt, al heeft hij slechts verwezen en de behandeling niet feitelijk uitgevoerd. De Raad vraagt dit nader toe te lichten in de NvT.

Hoofdstuk 3
Hoofdstuk 3 van het Besluit gaat over onderzoek naar het gebruik van geweldbevorderende middelen (artikelen 2.6.10 en 2.6.11 nSv). De Raad vraagt zich af of de beperking in wat geweldbevorderende middelen zijn voldoet, gezien de veranderingen op de middelenmarkt (en als gevolg daarvan de wijzigingen van de Opiumwet). Er is nu aangesloten bij de middelen die ook in artikel 3 van het Besluit middelenonderzoek bij geweldplegers zijn aangewezen. De Raad geeft in overweging hier NPS (nieuwe psychoactieve stoffen, waaronder de MMC-varianten) aan toe te voegen.

Artikel 3.4.8 lid 6
Dit artikel schrijft voor dat de verdachte het bedrag – bij hem in rekening gebracht voor het tegenonderzoek – terugontvangt uit de schatkist van het Rijk als de resultaten van dat tegenonderzoek geen bevestiging vormen van het eerdere onderzoeksresultaat. De Raad wijst erop dat van belang is dat aan de verdachte vooraf kenbaar wordt gemaakt dat hij de kosten in dat geval terugontvangt, zodat de drempel voor een financieel beperkte verdachte lager is. Bloed voor een tegenonderzoek wordt bijvoorbeeld pas afgenomen en/of tegenonderzoek wordt pas verricht nadat de verdachte een bepaald bedrag heeft betaald (artikel 3.4.8, tweede lid en artikel 8.6.1, eerste lid).

Hoofdstuk 5
Artikel 5.1.1
In dit artikel wordt als lichaamsmateriaal waaraan een onderzoek kan worden verricht, aangewezen: adem, bloed, feces, haar, huidepitheel, moedermelk, nagels, oorsmeer, slijm of slijmvlies, speeksel, sperma, sputum, traanvocht, urine en zweet. De Raad gaat ervan uit dat menstrueel bloed en vaginale cellen vallen onder bloed, huidepitheel en/of slijmvlies, maar verzoekt dit voor de helderheid in de NvT te expliciteren.

Hoofdstuk 9
Artikel 9.1.1

In dit artikel wordt bepaald dat het bevel tot het verrichten van het onderzoek bij overledenen kan worden uitgevoerd door een opsporingsambtenaar als daarvoor geen medische deskundigheid is vereist en het om een geval gaat beschreven in sub a t/m g. De Raad vraagt zich af of hieronder ook het gebruik van scanapparatuur valt waarmee tegenwoordig binnen de forensische opsporing lichaamsmaten digitaal kunnen worden vastgelegd. Daarnaast vraagt de Raad zich af of hierbij onderscheid moet worden gemaakt tussen het scannen van een overledene en het opnemen van lichaamsmaten van een verdachte. De Raad adviseert om in de NvT te verduidelijken of het opmeten van lichaamsmaten door middel van scanapparatuur onder deze bepalingen is toegestaan. Het ligt op het eerste gezicht voor de hand te denken dat dit valt onder sub d, maar de Raad wijst erop dat met een scanner niet alleen specifieke maten worden opgenomen, maar mogelijk een veel grotere hoeveelheid lichaamsgegevens wordt vastgelegd.

Het Besluit tenuitvoerlegging.

Artikel 1.2.4
Ingevolge dit artikel worden straffen en maatregelen zodanig tenuitvoergelegd dat gesloten jeugdhulp als bedoeld in artikel 1.1 van de Jeugdwet zoveel mogelijk onafgebroken kan plaatsvinden. De proeftijd van bijzondere voorwaarden loopt niet gedurende de tijd dat de veroordeelde rechtens zijn vrijheid is ontnomen (artikel 6:1:18 Sv). Dat geldt niet alleen bij een voorwaardelijke straf maar ook bij een voorwaardelijke invrijheidstelling (artikel 7.3.10, vierde lid nSv). Het gaat hier niet alleen om strafrechtelijke vrijheidsbeneming, maar ook om vrijheidsbeneming op bijvoorbeeld civielrechtelijke titel, in dit geval gesloten jeugdhulp (NvT, p. 34). Dit is niet eerder zo expliciet in de wet vastgelegd. Dit vormt aanleiding voor de Raad om daarover opmerkingen te maken.

Opmerking vooraf
Wat geldt voor gesloten civiele plaatsingen, kan ook gelden voor bijvoorbeeld plaatsingen in het kader van de Wvggz. Daarbij is belangrijk dat wordt gewerkt aan de afbouw van de gesloten jeugdhulp (doel: 0 plaatsingen in 2030), wat naar verwachting niet zal betekenen dat jongeren nooit meer gesloten geplaatst worden, maar dat een aantal van hen op een andere titel gesloten geplaatst zal worden, zoals dus bijvoorbeeld in het kader van de Wvggz.

Wanneer loopt de proeftijd (niet)?
Een kinderrechter kan een machtiging tot gesloten jeugdhulp afgeven. Het moment waarop de machtiging wordt afgegeven valt niet per se samen met het moment waarop de machtiging ook geëffectueerd wordt en de jeugdige zijn vrijheid wordt

benomen. Dat levert in de praktijk soms onduidelijkheid op over het moment waarop de proeftijd wordt opgeschort. De Raad verzoekt dit te verduidelijken in de NvT.

Wat betekent het voor opgelegde (pedagogische) voorwaarden?
Doordat de proeftijd niet loopt, zijn ook de opgelegde bijzondere voorwaarden niet van toepassing. Dat betekent bijvoorbeeld dat een contactverbod niet loopt of een bepaalde behandeling niet wordt opgestart. Mogelijk is het echter wel wenselijk om de voorwaarden door te laten lopen tijdens een gesloten plaatsing in civielrechtelijk kader. Dit kan ook in het belang van zijn van de jeugdige en dat belang moet leidend zijn, zo blijkt uit artikel 3 IVRK.

Verder betekent het dat de periode van de proeftijd naar een moment verder in de tijd wordt verplaatst. Dat betekent dat de voorwaarden die zinvol werden geacht op het moment van de uitspraak, pas veel later gaan lopen. De vraag is hoe passend die voorwaarden dan nog zijn en hoe zich dat verhoudt tot het pedagogische karakter van het jeugdstrafrecht. De situatie kan zich bijvoorbeeld voordoen dat een gesloten plaatsing twee jaar heeft geduurd, een periode waarin de veroordeelde ook twee jaar ouder is geworden (in een levensfase waarin twee jaar een groot verschil kan maken) en bijzondere voorwaarden dan nog twee jaar gaan gelden, terwijl het maar de vraag is in hoeverre die op dat moment nog bijdragen aan het beperken van een recidiverisico. Uiteraard is er altijd de mogelijkheid om wijziging van de bijzondere voorwaarden te verzoeken, maar dit zal niet altijd gebeuren.

De bijzondere situatie van artikel 6.1.8 lid 3 Jeugdwet
Dan is er nog een bijzondere (en onwenselijke) situatie wanneer de jeugdreclassering op basis van artikel 6.1.8 lid 3 Jeugdwet de gesloten plaatsing verzoekt (mogelijk sinds 1 januari 2023). Wanneer die wordt toegewezen (en geëffectueerd), loopt de proeftijd en daarmee ook het jeugdreclasseringstoezicht niet meer. De jeugdreclassering zet zichzelf daarmee in wezen buiten spel.

Concluderend
De Raad adviseert om het voorgaande in overweging te nemen en verzoekt in de NvT te reflecteren op de gevolgen van het niet doorlopen van de bijzondere voorwaarden tijdens de civiele plaatsing (in de jeugdzorg of GGZ), in het licht van het bijzondere (pedagogische) karakter van het jeugdstrafrecht (daarbij rekening houdend met de leeftijd van de doelgroep en het gegeven dat deze gesloten (jeugdhulp)plaatsingen ook uitsluitend gelden voor deze doelgroep).

IT-GEVOLGEN

De Besluiten hebben geen significante impact op de IT-systemen van de Rechtspraak. Daarbij maakt de Raad één voorbehoud. Artikel 2.1.6 Besluit digitale strafvordering houdt in dat de minister een elektronische voorziening aanwijst ten behoeve van de kennisneming van ingestelde of ingediende rechtsmiddelen. Een dergelijke voorziening is nog niet gebouwd. Indien dat moet worden gerealiseerd, heeft dat behoorlijke IT-impact.

WERKLAST
De Besluiten hebben geen significante gevolgen voor de werklast van de Rechtspraak.

CONCLUSIE
De Raad heeft geen zwaarwegende bezwaren tegen de Besluiten, maar geeft u in overweging om de Besluiten op de in dit advies genoemde onderdelen te verduidelijken en aan te passen.

TOT SLOT
Indien na het uitbrengen van dit advies de Besluiten op belangrijke onderdelen worden gewijzigd, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren. Met het oog op de voorbereiding van de gerechten op de invoering van het uiteindelijke Besluit, stelt de Raad het op prijs als hij geïnformeerd wordt over de plaatsing van de definitieve tekst in het Staatsblad.

Hoogachtend,

mr. R.C.C. van Leest
Lid Raad voor de rechtspraak